

تدوین خط مشی جذب انواع سپرده در راستای بانکداری اسلامی در شعب بانک ملت استان سمنان با رهیافت برنامه‌ریزی منطقه‌ای و مدل تغییر مکان سهم

رضا زیاری^۱

سمیه کریم^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۶/۱۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۱۶

چکیده

هر اقتصاد پولی دارای یک سیستم مالی می‌باشد که بانک‌ها رکن اساسی این سیستم مالی هستند. امروزه از بانک‌ها به واسطه ارائه خدمات مالی اعتباری متنوع و عریضه با عنوان سوپرمارکت خدمات مالی یاد می‌شود. تداوم حیات بانک موکول و منوط به جذب سپرده‌ها است. در واقع جذب سپرده محور و ستون عملیات بانکداری را تشکیل می‌دهد. انجام سایر وظایف و عملیات بانکی منوط به جذب سپرده می‌گردد، به عبارتی این وظیفه اساسی مقدم بر سایر وظایف بانکی می‌باشد (شایان آرانی، ۱۳۸۹) در حال حاضر با توجه به کاهش و یکسان‌سازی نرخ سود سپرده‌های بانکی در بین سایر رقبا، لزوم شناخت و آگاهی کامل از مزیت‌ها و توانمندی‌های بانک به منظور حصول به اهداف کلان و بلندمدت در امر جذب منابع جدید در اولویت بررسی می‌باشد. بانک ملت نیز در حال حاضر با ۱۸۱۱ شعبه در کل کشور و ۱۴ شعبه در استان سمنان به عنوان یکی از بانک‌های بزرگ کشور در ارائه خدمات بانکی نیز از این امر مستثنی نمی‌باشد. روش تحقیق و تجزیه و تحلیل اطلاعات در مقاله حاضر مدل ضریب مکانی و مدل تغییر مکان سهم است که از انواع مدل‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای می‌باشد. با به کار بستن مدل‌های مذکور در خصوص هر یک از ۱۴ شعب نتایج به دست آمده حاکی از آن است که کدام شعبه در جذب کدام نوع سپرده مزیت دارد و می‌بایست امکانات خود را در آن زمینه به کار گیرد.

واژگان کلیدی: جذب سپرده، بانک ملت، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، مدل تغییر مکان سهم، بانکداری اسلامی

طبقه‌بندی C51: JEL

۱. rezaziyari@gmail.com

۱. استادیار گروه اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان

۲. Somayeh.barf88@yahoo.com کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی و توسعه اقتصادی، دانشگاه آزاد واحد سمنان

مقدمه

هر اقتصاد پولی دارای یک سیستم مالی می‌باشد که بانک‌ها رکن اساسی این سیستم مالی هستند. امروزه از بانک‌ها به واسطه ارائه خدمات مالی اعتباری متنوع و عدیده با عنوان سوپرمارکت خدمات مالی یاد می‌شود. تداوم حیات بانک موکول و منوط به جذب سپرده‌ها است. در واقع جذب سپرده محور و ستون عملیات بانکداری را تشکیل می‌دهد. انجام سایر وظایف و عملیات بانکی منوط به جذب سپرده می‌گردد، به عبارتی این وظیفه اساسی مقدم بر سایر وظایف بانکی می‌باشد. در حال حاضر با توجه به کاهش و یکسان‌سازی نرخ سود سپرده‌های بانکی در بین سایر رقبا، لزوم شناخت و آگاهی کامل از مزیت‌ها و توانمندی‌های بانک به منظور حصول به اهداف کلان و بلندمدت در امر جذب منابع جدید در راستای سیاست‌های بانکداری اسلامی در اولویت بررسی می‌باشد. بانک ملت نیز در حال حاضر با ۱۸۱۱ شعبه در کل کشور و ۱۴ شعبه در استان سمنان به عنوان یکی از بانک‌های بزرگ کشور در ارائه خدمات بانکی نیز از این امر مستثنی نمی‌باشد و نیاز به شناسایی این عوامل و تعیین میزان تاثیر و نوع ارتباط آن‌ها در دستیابی به اهداف تجهیز منابع پولی و جذب مشتریان دارد. لذا با توجه به اهمیت پایبندی به اصول بانکداری اسلامی و عدم انحراف از آن و وجود شرایط و موقعیت متفاوت حتی برای هر یک از شعب یک بانک واحد این امر اهمیت و ضرورت پژوهش در خصوص این امر را دو چندان می‌کند.

پیشینه تجربی

غایبی، (۱۳۹۵) در پایان‌نامه خود تحت عنوان "بررسی و شناخت مزیت نسبی شعب بانک آینده در صنعت بانکی از نظر جذب انواع سپرده" به بررسی مزیت نسبی استان سمنان در مقایسه با سایر استان‌های منتخب پرداخته و نتایج حاکی از آن است که استان سمنان در جذب سپرده‌های قرض الحسنه، کوتاه‌مدت، بلندمدت و سایر دارای مزیت می‌باشد.

رفیعیان، (۱۳۹۵) در پایان‌نامه خود تحت عنوان "بررسی مزیت نسبی شبکه فروش شرکت بیمه آسیا در رشته فعالیت‌های بیمه‌ای با استفاده از مدل ضریب مکانی" به بررسی ضریب مکانی و محاسبه مزیت هریک از شعب شرکت بیمه آسیا برحسب انواع رشته فعالیت‌های بیمه‌ای پرداخت است که نتایج حاکی از آن است که استان سمنان در رشته‌های بیمه امول و اشخاص وضعیت مکانی پایه دارد و در رشته بیمه مسئولیت دارای وضعیت غیرپایه می‌باشد. هم‌چنین مزیت نسبی شعب استان سمنان در انواع رشته‌های بیمه (اموال، اشخاص و مسئولیت) منفی می‌باشد که نیازمند مدیریت در خصوص جذب بیشتر مشتریان در این خصوص می‌باشد.

صفا، (۱۳۹۶) در پایان‌نامه خود تحت عنوان "کاربرد عملکرد بازاریابی در شناخت مزیت رقابتی بانک مسکن استان سمنان در بین بانک‌های منتخب" با استفاده از آزمون ضریب همبستگی و برآزش مدل رگرسیونی نشان می‌دهد که رابطه معنا میان عملکرد بازاریابی و مزیت رقابتی وجود دارد. هم چنین نتایج آزمون‌های انجام شده نشان می‌دهد که از دیدگاه کارکنان و مشتریان اثر بخشی بانک مسکن در حد متوسط به بالا و میزان انطباق‌پذیری در حد متوسط به پایین است.

طاهریان، (۱۳۹۵) در پایان‌نامه خود "بررسی مزیت ساختاری سرمایه‌گذاری در بخش صنعت استان سمنان با استفاده از مدل تغییر مکان سهم و رهیافت ضریب مکانی" به بررسی ضریب LQ برای سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳ براساس مدل اقتصاد پایه برای صنایع نساجی، چرم، سلولزی، فلزی، کانی غیرفلزی، شیمیایی، دارویی، برق، کشاورزی و ماشین‌سازی در استان سمنان پرداخته است و برای هریک از شهرک‌های صنعتی سمنان، شاهرود، ایوانکی، گرمسار، دامغان، مهدیشهر، سرخه، لاسجرد و بیارجمند صنایع پایه و غیرپایه را مشخص نموده است هم‌چنین با استفاده از مدل تغییر مکان سهم مشخص نموده که هریک از شهرک صنعتی‌های فوق‌الذکر در خصوص کدامیک از صنایع دارای مزیت نسبی می‌باشند.

فرضیات تحقیق

- ۱- عوامل مزیت رقابتی در راستای بانکداری اسلامی برجذب انواع سپرده شعب بانک ملت استان سمنان موثر می‌باشد.
- ۲- عوامل مزیت ساختاری در راستای بانکداری اسلامی برجذب انواع سپرده شعب بانک ملت استان سمنان موثر می‌باشد.
- ۳- عوامل مزیت ملی در راستای بانکداری اسلامی برجذب انواع سپرده‌های شعب بانک ملت استان سمنان موثر می‌باشد.

ابزار گردآوری اطلاعات

به منظور پاسخ‌دهی به سؤالات تحقیق حاضر از روش کتابخانه‌ای و اسناد و مدارک استفاده خواهد شد. در این تحقیق جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز، در دو بخش انجام خواهد گرفت. بخش اول که شامل مبانی نظری موضوع و سوابق تحقیقات انجام شده است، با استفاده از روش مطالعه کتابخانه‌ای، استفاده از کتاب‌های دانشگاهی مرتبط با موضوع، مقالات ارائه شده در مجموعه مقالات همایش‌های علمی، پایان‌نامه‌ها و جستجوی اطلاعات و ترجمه منابع الکترونیکی در اینترنت،

شبکه‌های اطلاعاتی و... خواهد بود. بخش دوم شامل جمع‌آوری آمار و اطلاعات مربوط به متغیرهای مورد مطالعه در جامعه آماری مورد پژوهش است که با استفاده از اسناد بالادستی و بانک اطلاعاتی بانک ملت استان سمنان جمع‌آوری گردیده است.

پشتوانه نظری، روش تحقیق و تجزیه و تحلیل اطلاعات

معرفی مدل‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای مورد استفاده در تحقیق ابتدا مدل اقتصاد پایه را از لحاظ پایه‌های نظری، روش تجربی و انتقادات وارد بر مدل را شرح می‌دهیم و در ادامه به معرفی مدل تغییر مکان سهم خواهیم پرداخت.

• تعریف مدل اقتصاد پایه

تولید ناخالص منطقه‌ای GRP^۱ در اقتصاد کلان یک منطقه را می‌توان به مجموعه‌ای از مصرف، سرمایه‌گذاری، هزینه‌های دولتی و خالص صادرات تجزیه کرد:

$$GRP = C + I + G + Ex - Im \quad (1)$$

نظریه پایه اقتصادی در میان متغیرهای رابطه فوق بر صادرات به عنوان تنها متغیری که مقدار آن نسبت به دیگر متغیرها تعیین کننده رشد منطقه است، تاکید دارد و آن را به عنوان تنها محرک رشد اقتصاد به رسمیت می‌شناسد. این نظریه اقتصاد منطقه را بنا به تعریف به دو بخش پایه^۲ و غیرپایه^۳ تقسیم می‌کند (زیاری، ۱۳۹۴).

تعریف بخش پایه

بخش پایه شامل تمام فعالیت‌هایی است که بازار نهایی آن‌ها در خارج منطقه است و منجر به صدور کالا یا خدمات می‌شوند و رشد و موجودیت چنین فعالیت‌هایی به طور مستقیم به توانایی منطقه در صدور کالا یا خدمات وابسته است (زیاری، ۱۳۹۴).

تعریف بخش غیرپایه

بخش غیرپایه شامل آن قسمت از فعالیت‌های اقتصادی منطقه است که بازار نهایی آن‌ها درون منطقه بوده و برای مصرف داخلی کالا یا خدمات تولید می‌کنند و در حقیقت به عنوان یک پشتیبان و حمایت کننده برای فعالیت‌های پایه عمل می‌کنند.

1. Gross Regional Product

2. Basic

3. Non – Basic

• تعاریف کاربردی مدل اقتصاد پایه در خصوص بانک ملت

سپرده پایه: سپرده پایه در بانک ملت سپرده‌ای است که عامل سرمایه‌گذاری در پروژه‌های خارج بانک و اعطای تسهیلات با نرخ بالاتر گردد. که این امر خود باعث سودآوری بانک و ارتقا جایگاه آن در نظام بانکی کشور می‌گردد. برای مثال اگر سپرده جاری به عنوان سپرده پایه قرار گیرد چون به مشتری سودی از بابت سپرده‌گذاری در این نوع حساب پرداخت نمی‌گردد بانک می‌تواند از محل آن تسهیلاتی با نرخ مبادله‌ای پرداخت نموده و باعث سودآوری شعبه گردد. البته این امر در خصوص سپرده قرض‌الحسنه امکان‌پذیر نبوده زیرا براساس الزام بانک مرکزی از سپرده‌های ناشی از حساب قرض‌الحسنه صرفاً باید تسهیلات در قرض‌الحسنه اعطا نمود.

سپرده غیرپایه: سپرده غیرپایه در بانک ملت، سپرده‌ای است که صرف هزینه‌های جاری بانک، مانند هزینه پرسنلی، هزینه خدمات ارائه شده به مشتری، هزینه ذخیره ناشی از مطالبات ایجاد می‌گردد. لازم به ذکر است در راستای تبدیل سپرده غیرپایه به پایه می‌توان میزان مانده حساب‌های غیر پایه را افزایش داد یا میزان هزینه‌های بانک را کاهش داد. برای مثال یکی از راهکارهای کاهش هزینه‌های بانک کاهش مطالبات و به تبع آن کاهش ذخیره‌ای است که به آن تعلق می‌گیرد.

از روابط فوق به شرح ذیل در این تحقیق استفاده شده است:

$$LQ_i = \frac{e_i / \sum_i e_i}{E_i / \sum_i E_i} \quad (5)$$

e_i : سپرده جذب شده هر شعبه بانک ملت استان سمنان در رشته فعالیت i

E_i : کل سپرده جذب شده بانک ملت استان سمنان در رشته فعالیت i

$\sum_i e_i$: کل سپرده جذب شده توسط هر شعبه

$\sum_i E_i$: کل سپرده جذب شده بانک ملت استان سمنان

در رابطه فوق اگر $LQ > 1$ باشد، شعبه در رشته فعالیت از جذب سپرده مورد نظر فعالیت پایه‌ای یا اقتصاد پایه‌ای را بیان می‌نماید. در صورتی که $LQ < 1$ باشد، شعبه در رشته فعالیت از جذب سپرده مورد نظر اقتصاد غیرپایه‌ای یا تبعی است و اگر $LQ = 1$ باشد، شعبه در آن رشته فعالیت از جذب سپرده خودکفا است. که هریک از حالات و موقعیت‌های فوق‌الذکر نیازمند تدابیر و توصیه‌های خاص خود می‌باشند.

• مدل تغییر مکان سهم

این روش یکی از مدل‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای است و رشد اقتصاد یک منطقه را ناشی از سه عامل رشد ملی، رشد ناشی از مزیت رقابتی و رشد ساختاری در اثر تجمع صنعتی (ترکیب فعالیت‌ها) می‌داند.

رشد ملی

این جزء نشان‌دهنده سهم منطقه از رشد ملی است، که درجه تغییر در رشد یک منطقه را در ارتباط با منطقه‌ای بزرگ‌تر می‌سنجد، رشدی که از این طریق اندازه‌گیری می‌شود در حقیقت رشد و یا رکودی است که تحت تأثیر رشد در کل کشور و به فرض ثابت بودن سایر عوامل، نصیب فعالیت منطقه می‌شود. به این ترتیب که اگر این جز در کل کشور افزایش یا کاهش پیدا کند، انتظار می‌رود که این مسئله اثرات مشابه مثبت یا منفی در سطح منطقه داشته باشد (سبحانی و درویشی، ۱۳۸۴).

رشد رقابتی (رشد ناشی از سایر عوامل منطقه)

تغییرات رقابتی، رشد ناشی از سایر عوامل یا به عبارت دیگر رشد ناشی از ویژگی‌های منطقه یا استان مربوطه است. این ویژگی‌ها مربوط به امتیازات خاص هر استان، شامل خصوصیات جغرافیایی، منابع طبیعی و موقعیت سیاسی و اقتصادی می‌باشند. بنابراین، این جزء به نحوی قدرت رقابتی بهتر و یا امتیازات مکانی بهتر یک منطقه را نسبت به سایر مناطق نشان می‌دهد. لازم به توضیح است که چون عوامل مختلفی از قبیل جاذبه‌ها، امکانات، زیرساخت‌ها، مواد اولیه درون منطقه، شرایط جغرافیایی، سیاسی، اقتصادی و... در رشد فوق دخالت دارند. (سبحانی و درویشی، ۱۳۸۴).

رشد ساختاری (ترکیب صنایع یا تجمع صنعتی)

این رشد، رشد ناشی از ترکیب صنایع، نوع ساختار و تجمع صنایع هر استان یا شهرستان را در زمینه شاخص مورد مطالعه در مقایسه با ترکیب صنایع در سطح کشور نشان می‌دهد. البته فرض مهمی که در این جا وجود دارد این است که باید ترکیب صنایع در سطح کشور مطلوب باشد، (یعنی فرض می‌کنیم مطلوب است) (سبحانی و درویشی، ۱۳۸۴). در تحقیق حاضر هر شعبه‌ای که تغییرات ساختاری (رشد ساختاری) مثبت داشته باشد به معنی دار بودن فعالیت‌های اقتصادی با رشد سریع در زمینه جذب سپرده است. اما اگر شعبه‌ای دارای تغییرات ساختاری منفی باشد، دارای ترکیب فعالیت‌های اقتصادی نامطلوب با رشد کند است، به طور کلی می‌توان گفت منطقه‌ای که فعالیت‌های اقتصادی با نرخ رشد بالا را در خود متمرکز ساخته دارای رشد ساختاری مثبت و منطقه‌ای که در آن فعالیت‌های با رشد کم متمرکز شده‌اند، با تغییرات ساختاری منفی روبرو است.

• تعاریف کاربردی مدل تغییر مکان سهم در بانک ملت

رشد سپرده ناشی از مزیت ملی: در بانک ملت این رشد ناشی از اعمال سیاست‌هایی که باعث افزایش سپرده در کل بانک ملت مرجع می‌گردد به عنوان مثال انعقاد قرار داد با شرکت پخش فرآورده‌های نفتی که باعث گردید تمام مراکز پخش ملزم به افتتاح حساب در شعب بانک ملت و اتصال حساب‌های پایانه‌های غیرنقد مستقر در آن مکان‌ها به حساب‌های بانک ملت گردند. یا انعقاد قرارداد با سازمان علوم پزشکی کشور که سبب گردید کلیه پرسنل دانشگاه‌های مذکور ملزم به افتتاح حساب در شعب بانک ملت جهت دریافت حقوق و مزایا گردند.

رشد سپرده ناشی از مزیت ساختاری: در بانک ملت این رشد ناشی از مزیت‌ها موجود در هر منطقه است که به نوع حساب‌های که مشتریان افتتاح می‌نمایند و میزان مانده‌های موجود در آن حساب‌ها تأثیرگذار است. به طور مثال در شهرهایی که اکثر مشتریان اعتقادی به اخذ سود ندارند با رشد در سپرده‌های جاری و قرض الحسنه مواجه هستیم و در شهرهایی که اکثریت قریب به اتفاق کارمندان هستند تمایل به اخذ سود بانکی و مطمئن دارند گرایش به سمت استفاده از سپرده‌های کوتاه مدت و بلند مدت است.

رشد ناشی از مزیت رقابتی: در بانک ملت این رشد بستگی به نحوه مدیریت شعبه و آگاهی و مشاوره دادن به مشتریان بالقوه به منظور جذب هرچه بیشتر منابع آن‌ها دارد هم‌چنین ارائه خدمات نوین و انحصاری بانک ملت به مشتریان نیز می‌تواند سبب ارتقا این سپرده‌ها گردد. برای مثال اتصال دستگاه‌های پوز مشتریان به حساب‌های مد نظر می‌تواند سبب انتقال مانده‌های ناشی از فروش به حساب‌های بانک ملت گردیده و با ابزار اعطای تسهیلات از محل این حساب‌ها باعث ماندگاری آن‌ها گردد.

• روش محاسبه الگوی تغییر مکان سهم

فرمول رشد ناشی از مزیت ملی برای دوره (۹۴-۱۳۹۰) عبارتند از :

$$A = \frac{S_R^{94}}{S_R^{90}} - 1 \quad (22)$$

S_R : کل سپرده‌های جذب شده در بانک ملت استان سمنان

فرمول‌های رشد ناشی از مزیت ساختاری برای دوره (۹۴-۱۳۹۰) عبارتند از:

$$B = \frac{S_i^{94}}{S_i^{90}} - \frac{S_R^{94}}{S_R^{90}} \quad (23)$$

S_R : کل سپرده‌های جذب شده در بانک ملت استان سمنان

S_i : سپرده جذب شده در رشته فعالیت i در بانک ملت استان سمنان

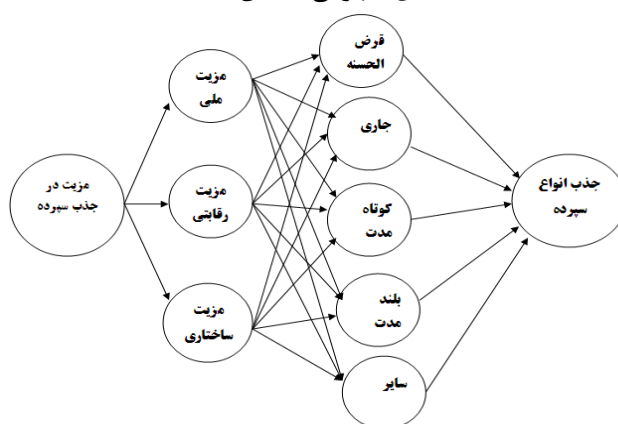
فرمول‌های رشد ناشی از مزیت رقابتی برای دوره (۹۴-۱۳۹۰) عبارتند از:

$$C = \frac{S_{li}^{94}}{S_{li}^{90}} - \frac{S_{Ri}^{94}}{S_{Ri}^{90}} \quad (24)$$

S_{li} : سپرده جذب شده شعبه i در رشته فعالیت

S_{Ri} : کل سپرده جذب شده در رشته فعالیت i در بانک ملت استان سمنان

مدل مفهومی تحقیق

منبع: برگرفته از مدل برنامه‌ریزی تغییر مکان سهم

یافته‌های تحقیق

جدول ۱: ضریب مکانی شعب بانک ملت جامعه هدف

ردیف	نام شعبه	جاری		قرض الحسنه		کوتاه مدت		سایر		پلند مدت	
		۱۳۹۰	۱۳۹۴	۱۳۹۰	۱۳۹۴	۱۳۹۰	۱۳۹۴	۱۳۹۰	۱۳۹۴	۱۳۹۰	۱۳۹۴
1	سمنان	1.264	0.612	0.581	0.907	0.616	0.773	1.440	1.536	0.898	1.372
2	امام رضا سمنان	0.760	0.071	0.388	0.932	0.740	1.190	1.118	0.960	2.055	1.203
3	میدان مشاهیر سمنان	0.895	0.128	0.449	1.207	1.376	1.013	0.865	1.214	0.759	1.314
4	معلم سمنان	2.076	2.258	0.449	0.419	0.607	0.882	1.202	0.754	0.793	0.668
5	بلوار قائم سمنان	1.124	0.616	0.389	1.375	1.051	1.192	1.170	1.018	0.711	0.797
6	میدان سعدی	2.048	0.279	0.422	0.693	1.352	1.257	0.636	0.683	0.223	1.124
7	امام دامغان	0.719	0.150	0.500	0.505	1.840	1.607	0.547	0.396	0.419	0.769
8	شاهرود	1.036	2.408	0.872	0.586	1.143	0.788	0.853	0.873	0.867	0.663
9	۲۲ بهمن شاهرود	0.521	0.324	0.436	1.246	1.341	0.998	1.071	1.034	0.749	1.289
10	کارگر شاهرود	0.475	0.092	2.830	1.103	0.598	1.158	0.856	1.272	1.032	1.097
11	بیارجمند شاهرود	0.253	0.848	1.205	1.445	2.142	1.538	2.346	1.954	1.865	1.160
12	صدوقی شاهرود	0.447	0.194	1.105	6.072	1.345	1.025	0.884	0.510	0.630	0.626
13	گرمسار	0.928	0.596	1.447	1.472	0.827	0.888	0.964	1.394	1.008	1.144
14	شهمیرزاد	0.813	0.126	1.652	0.899	0.727	1.490	1.105	0.629	0.856	0.813
15	دامغان	0.439	0.139	0.639	1.103	0.786	0.772	0.749	0.898	1.917	1.318
16	مهدی شهر	0.500	0.570	9.257	2.447	0.701	2.462	1.065	1.549	1.727	1.813

منبع: محاسبات نویسندگان، ۱۳۹۵.

نتایج حاصل از کاربرد مدل اقتصاد پایه در جدول ۴-۲ خلاصه شده است. ضرائب LQ برای سپرده‌های مختلف بانک ملت جامعه هدف در سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۴ براساس مدل اقتصاد پایه محاسبه شده است. همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، در سال ۱۳۹۰:

(۱) شعبه‌های مرکزی سمنان، معلم سمنان، بلوار قائم سمنان، میدان سعدی، مرکزی شاهرود، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های جاری برخوردار بوده‌اند.

(۲) شعب، کارگر شاهرود، بیارجمندشاهرود، صدوقی شاهرود، مرکزی گرمسار، شهمیرزاد، مهدی شهر، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های قرض الحسنه برخوردار بوده‌اند.

(۳) شعب میدان مشاهیر سمنان، معلم سمنان، بلوار قائم سمنان، میدان سعدی، امام دامغان شاهرود، ۲۲ بهمن شاهرود، کارگر شاهرود، بیارجمندشاهرود، صدوقی شاهرود، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های کوتاه مدت برخوردار بوده‌اند.

(۴) شعب مرکزی سمنان، امام رضا سمنان، معلم سمنان، بلوار قائم سمنان، شاهرود، ۲۲ بهمن شاهرود، بیارجمندشاهرود، شهمیرزاد، مهدی شهر، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سایر سپرده‌ها برخوردار بوده‌اند.

۵) شعب، امام رضا سمنان، کارگرشاهرو، بیارجمندشاهرو، مرکزی گرمسار، مرکزی دامغان، مهدی شهر، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های بلندمدت برخوردار بوده‌اند.

همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، در سال ۱۳۹۴:

۱) شعبه‌های، معلم سمنان، مرکزی شاهرو، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های جاری برخوردار بوده‌اند.

۲) شعب، میدان مشاهیر سمنان، بلوار قائم سمنان، ۲۲ بهمن شاهرو، کارگرشاهرو، بیارجمندشاهرو، صدوقی شاهرو، مرکزی گرمسار، مرکزی دامغان، مهدی شهر، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های قرض‌الحسنه برخوردار بوده‌اند.

۳) شعب میدان مشاهیر سمنان، امام رضا سمنان، بلوار قائم سمنان، میدان سعدی، امام دامغان، کارگرشاهرو، بیارجمندشاهرو، صدوقی شاهرو، شه‌میرزاد، مهدی شهر از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های کوتاه مدت برخوردار بوده‌اند.

۴) شعب مرکزی سمنان، میدان مشاهیر سمنان، بلوار قائم سمنان، ۲۲ بهمن شاهرو، کارگر شاهرو، بیارجمندشاهرو، مرکزی گرمسار، مهدی شهر، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سایر سپرده‌ها برخوردار بوده‌اند.

۵) شعب، مرکزی سمنان، میدان مشاهیر سمنان، امام رضا سمنان، میدان سعدی، ۲۲ بهمن شاهرو، کارگرشاهرو، بیارجمندشاهرو، مرکزی گرمسار، مهدی شهر، مرکزی دامغان، از وضعیت ضریب مکانی پایه در جذب سپرده‌های بلندمدت برخوردار بوده‌اند.

جدول ۲: ضرایب مدل تغییر مکان سهم در خصوص انواع سپرده در شعب بانک ملت
جامعه هدف

ردیف	نام شعبه	شاخص	جاری	قرض الحسنه	کوتاه مدت	سایر	بلند مدت
1	سمنان	A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-1.193	0.343	0.394	-0.008	1.676
		A			0.88		
2	امام رضا سمنان	B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-1.943	1.251	1.829	-0.039	-1.466
		A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
3	میدان مشاهیر سمنان	C	-1.907	0.938	-0.956	0.095	1.728
		A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-1.907	0.938	-0.956	0.095	1.728
4	معلم سمنان	A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	1.807	0.442	3.521	0.035	1.705
		A			0.88		
5	بلوار قائم سمنان	B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-0.799	2.367	0.737	0.000	1.174
		A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
6	میدان سعدی	C	-1.973	0.044	-0.974	-0.187	9.111
		A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-1.973	0.044	-0.974	-0.187	9.111
7	امام دامغان	A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-1.445	0.469	0.944	0.090	7.764
		A			0.88		
8	شاهرود	B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	2.754	-0.265	-0.791	0.001	-1.022
		A			0.88		
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
9	۲۲ بهمن شاهرود	C	-0.947	1.222	-0.796	-0.077	2.249

10	کارگزارشاهرود	A	0.88				
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-	-0.584	0.525	-0.040	-1.345
11	بیارچمند شاهرود	A	0.88				
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	6.969	0.395	-0.231	0.030	-0.877
12	صدوقی شاهرود	A	0.88				
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-	4.355	-0.195	-0.184	0.803
13	گرمسار	A	0.88				
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-	-0.156	-0.383	0.081	-0.445
14	شهمیرزاد	A	0.88				
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-	0.078	7.637	0.092	3.727
15	دامغان	A	0.88				
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-	0.398	-0.335	0.031	-1.606
16	مهدی شهر	A	0.88				
		B	۱,۲۸۲	-۰,۱۰۷	۱,۵۴۷	-۰,۲۷۵	۳,۱۷۱
		C	-	-0.654	2.523	-0.094	-1.582

در جدول فوق مدل تغییر مکان سهم و ضریب مکانی برای انواع سپرده‌های شعب بانک ملت در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۴ اجرا شده استنتاج براین دلالت دارد که:

عنصر A معادل ۰/880 بدست آمده است که بیانگر تغییرات مثبت در کل سپرده‌گذاری شعب بانک ملت جامعه هدف است. عنصر B برای سپرده‌های جاری، کوتاه‌مدت و بلندمدت به ترتیب، ۱/282، ۱/547 و ۳/171 بدست آمده است که بیانگر صعود این سپرده‌ها در کل شعب جامعه هدف می‌باشد. این عنصر برای قرض‌الحسنه، سپرده سایر معادل ۰/107 - و ۰/275 - بدست آمده است که منفی بودن این عناصر به معنی نزول این سپرده‌ها در کل شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه مرکزی سمنان برای سپرده جاری و سایر منفی محاسبه شده که به معنی عدم برخورداری مزیت رقابتی این شعبه در میان شعب بانک ملت جامعه هدف در جذب این سپرده

می‌باشد. این شعبه با دارا بودن عنصر C معادل $0/343$ ، $0/394$ ، و $1/676$ برای سپرده قرض الحسنه، کوتاه‌مدت، و بلندمدت دارای مزیت رقابتی در جذب این نوع سپرده در میان سایر شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه میدان امام رضا(ع) سمنان برای سپرده جاری، سایر و بلندمدت منفی محاسبه شده که حاکی از عدم دارا بودن مزیت رقابتی در این سپرده‌ها می‌باشد و با توجه به مثبت بودن این عنصر برای سپرده‌های قرض‌الحسنه و کوتاه‌مدت این شعبه در این دو سپرده دارای مزیت رقابتی در میان سایر شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه میدان مشاهیر سمنان برای سپرده جاری و کوتاه‌مدت منفی محاسبه شده که بیانگر عدم وجود مزیت رقابتی برای این شعبه در این سپرده‌ها است و از طرفی مثبت بودن این عنصر برای سپرده‌های قرض‌الحسنه، سایر و بلندمدت بیانگر دارا بودن مزیت رقابتی این شعبه در جذب این سپرده‌ها در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه میدان معلم سمنان برای سپرده‌های جاری، کوتاه‌مدت، سایر، بلندمدت و قرض‌الحسنه در این سپرده‌ها دارای مزیت رقابتی در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد. عنصر C در شعبه بلوار قائم سمنان برای سپرده قرض‌الحسنه، کوتاه‌مدت، سایر و بلندمدت مثبت می‌باشد که نشان‌دهنده این است که سپرده‌های مذکور دارای مزیت رقابتی می‌باشد و این عنصر برای سپرده جاری منفی است، لذا این شعبه فاقد مزیت رقابتی در سپرده جاری در میان سایر شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه میدان سعدی برای سپرده جاری، کوتاه‌مدت و سایر منفی محاسبه شده که بیانگر عدم وجود مزیت رقابتی برای این شعبه در این سپرده‌ها است و از طرفی مثبت بودن این عنصر برای سپرده بلندمدت و قرض‌الحسنه بیانگر دارا بودن مزیت رقابتی این شعبه در جذب این سپرده‌ها در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه امام دامغان برای سپرده‌های کوتاه‌مدت، بلندمدت، قرض‌الحسنه و سایر مثبت می‌باشد که در این سپرده‌ها شعبه دارای مزیت رقابتی می‌باشد. این عنصر در این شعبه در سپرده جاری منفی می‌باشد، بنابراین این شعبه فاقد مزیت رقابتی در سپرده جاری در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه شاهرود برای سپرده‌های جاری و سایر مثبت می‌باشد که به معنی دارا بودن مزیت رقابتی در این سپرده است و برای سپرده‌های قرض‌الحسنه، کوتاه‌مدت و بلندمدت، منفی

می‌باشد، و شعبه فاقد مزیت رقابتی در سپرده‌های فوق در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه ۲۲ بهمن شاهرود برای سپرده جاری، کوتاه‌مدت و سایر منفی محاسبه شده که بیانگر عدم وجود مزیت رقابتی برای این شعبه در این سپرده‌ها است و از طرفی مثبت بودن این عنصر برای سپرده قرض‌الحسنه و بلندمدت بیانگر دارا بودن مزیت رقابتی این شعبه در جذب این سپرده‌ها در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه کارگر شاهرود برای سپرده جاری، قرض‌الحسنه، سایر و بلندمدت منفی محاسبه شده که حاکی از عدم دارا بودن مزیت رقابتی در این سپرده‌ها می‌باشد و با توجه به مثبت بودن این عنصر برای سپرده کوتاه‌مدت این شعبه در این سپرده دارای مزیت رقابتی در میان سایر شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه بیارجمندشاهرود برای سپرده‌های کوتاه‌مدت و بلند منفی می‌باشد و برای سپرده‌های جاری، سایر و قرض‌الحسنه مثبت بوده که شعبه در این سپرده‌ها دارای مزیت رقابتی در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه صدوقی شاهرود برای سپرده قرض‌الحسنه، بلندمدت مثبت محاسبه گردیده که به معنی دارا بودن مزیت رقابتی در این خصوص می‌باشد. در حالی که این عنصر برای سپرده‌های جاری، کوتاه‌مدت و سایر منفی می‌باشد. لذا این شعبه فاقد مزیت رقابتی در سپرده جاری در میان سایر شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه مرکزی گرمسار برای سپرده‌های جاری، کوتاه‌مدت، قرض‌الحسنه و بلندمدت برای شعبه گرمسار منفی محاسبه شده که بیانگر عدم وجود مزیت رقابتی برای این شعبه در این سپرده‌ها است و از طرفی مثبت بودن این عنصر برای سپرده سایر بیانگر دارا بودن مزیت رقابتی این شعبه در جذب این سپرده‌ها در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه شه‌میرزاد برای سپرده جاری منفی می‌باشد که نشان‌دهنده آن است که شعبه در این بخش فاقد مزیت رقابتی است و در خصوص سپرده‌های کوتاه‌مدت، بلندمدت و قرض‌الحسنه و سایر این عنصر مثبت بوده است که نشان‌دهنده آن است که در این سپرده‌ها شعبه دارای مزیت رقابتی می‌باشد.

عنصر C در شعبه دامغان برای سپرده‌های قرض‌الحسنه و سایر مثبت می‌باشد لذا در این سپرده‌ها دارای مزیت رقابتی می‌باشد. این عنصر در این شعبه در سپرده جاری، کوتاه‌مدت و بلندمدت، منفی می‌باشد، بنابراین این شعبه فاقد مزیت رقابتی در سپرده‌های فوق در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

عنصر C در شعبه مهدیشهر برای سپرده جاری، سایر، قرض الحسنه، بلندمدت و سایر منفی می‌باشد که بیانگر عدم وجود مزیت رقابتی برای این شعبه در این سپرده‌ها است و از طرفی مثبت بودن این عنصر برای سپرده کوتاه‌مدت بیانگر دارا بودن مزیت رقابتی این شعبه در جذب این سپرده‌ها در میان شعب بانک ملت جامعه هدف می‌باشد.

نتیجه‌گیری

در حال حاضر با توجه به کاهش و یکسان‌سازی نرخ سود سپرده‌های بانکی در بین سایر رقبا، لزوم شناخت و آگاهی کامل از مزیت‌ها و توانمندی‌های بانک به منظور حصول به اهداف کلان و بلند مدت در امر جذب منابع جدید بسیار مهم و حیاتی می‌باشد لذا با توجه به نتایج به دست آمده مقتضی است ترتیبی اتخاذ گردد که هریک از شعب برای به دست آوردن حداکثر نتیجه تمام انرژی و پتانسیل خود را در بخشی سرمایه‌گذاری کنند که در آن بخش دارای مزیت می‌باشند. که به طور خلاصه به شرح ذیل می‌باشد.

۱. در بخش سپرده جاری شعب میدان معلم سمنان، مرکزی شاهرود، بیارجمند شاهرود دارای مزیت می‌باشند.
۲. در بخش سپرده قرض الحسنه کلیه شعب بجز مرکزی شاهرود، کارگر شاهرود، مرکزی گرمسار و مهدیشهر دارای مزیت می‌باشند.
۳. در بخش سپرده کوتاه مدت شعب مرکزی سمنان، میدان امام رضا سمنان، میدان معلم سمنان، بلوار قائم سمنان، امام دامغان، کارگر شاهرود، شه میرزاد و مهدیشهر دارای مزیت می‌باشند.
۴. در بخش سپرده بلندمدت کلیه شعب بجز میدان امام رضا سمنان، مرکزی شاهرود، کارگر شاهرود، بیارجمند شاهرود، مرکزی گرمسار، مرکزی دامغان، مهدیشهر دارای مزیت می‌باشند.
۵. در بخش سایر سپرده‌ها شعب میدان مشاهیر سمنان، میدان معلم سمنان، بلوار قائم سمنان، امام دامغان، مرکزی شاهرود، بیارجمند شاهرود، مرکزی گرمسار، شه میرزاد و مرکزی دامغان دارای مزیت می‌باشند.

منابع

۱. احمدوند، خدیجه (۱۳۸۹) احکام سود سپرده‌های بانکی در فقه امامیه. (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه الزهرا (س)، دانشکده الهیات و معارف اسلامی.
۲. اخوت، حمیرا (۱۳۹۲) تحلیل ساختاری و بررسی رشد رشته فعالیت‌های بیمه‌ای شرکت بیمه دی (سهامی عام) با استفاده از مدل برنامه‌ریزی تغییر مکان سهم. (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده مدیریت و حسابداری.
۳. اسدی‌پور، نوشین (۱۳۹۲) بررسی نقش و اهمیت نظارت مبتنی بر ریسک در نظارت بانکی و مقایسه آن با نظارت تطبیقی (پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد)، تهران، موسسه علوم بانکی.
۴. ازکیا، مصطفی و غفاری، غلامرضا (۱۳۹۲) توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران. تهران: نی.
۵. ابونوری، اسماعیل؛ سپانلو، هادی (۱۳۸۴) تجزیه و تحلیل آثار عوامل درون سازمانی بر جذب سپرده (مطالعه موردی بانک ملت تهران). راهبردهای بازرگانی دانشور رفتار سابق نوبت ۱، شماره ۱۴، ص ۶۷-۸۰.
۶. بابایی، النا (۱۳۸۰) بررسی اثرات متغیرهای کلان در جذب منابع بانک ملت طی سال‌های ۷۷-۵۷ (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
۷. برزنده، محمد؛ حسینی، رضا (۱۳۸۰) درآمدی بر مدیریت ریسک و مفاهیم مرتبط با آن. فصلنامه بانک کشاورزی، شماره ۲، ص ۱۲۵-۱۳۹.
۸. پاپلی یزدی، محمد حسین و رجبی سناجریدی، حسین (۱۳۹۲) نظریه‌های شهر و پیرامون. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
۹. جمشیدی، رمضان (۱۳۷۸) تجزیه و تحلیل روند اشتغال و تغییرات ساختاری آن در بخش صنعت کشور (پایان‌نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه تربیت مدرس.
۱۰. رضائی، اعظم (۱۳۹۴) سنجش ریسک انتقال تسهیلات اعطایی به مشتریان به سرفصل‌های طبقه‌بندی غیرجاری (مطالعه موردی بانک ملت) (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده مدیریت و حسابداری.
۱۱. علی، رفیع‌یان (۱۳۹۵) بررسی مزیت نسبی شبکه فروش شرکت بیمه آسیا در رشته فعالیت‌های بیمه‌ای با استفاده از مدل ضریب مکانی (پایان‌نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، دانشکده علوم انسانی.
۱۲. رضائی، سارا (۱۳۸۸) تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک ناشی از کاهش هزینه‌های عملیاتی در سودآوری بانک‌های تجاری (مورد کاوی بانک تجارت) (پایان‌نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه پیام

- نور تهران، دانشگاه اقتصاد و علوم اجتماعی.
۱۳. رنجبر فلاح، محمدرضا (۱۳۹۱) ارزیابی عملکرد تسهیلات مشارکتی در بانک توسعه صادرات ایران شعبه ارومیه (پایان نامه کارشناسی ارشد) دانشگاه پیام نور تهران، دانشکده علوم انسانی.
۱۴. رستمیان، فروغ؛ حاجی بابایی، فاطمه (۱۳۸۸) اندازه گیری ریسک نقدینگی بانک با استفاده از مدل ارزش در معرض خطر (مطالعه موردی: بانک سامان) پژوهش نامه حسابداری مالی و حسابرسی تهران، ص ۱۷۵-۱۹۸.
۱۵. رکن الدین افتخاری، عبدالرضا (۱۳۹۳) مدیریت توسعه روستایی (بنیان های نظری) تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت).
۱۶. رستمی، محمدزمان (۱۳۹۰) چالش های مفهومی ربا، بهره و بهره تعادلی شیوه برخورد قرآن کریم با مفاسد اقتصادی. فصلنامه اقتصاد اسلامی، دوره ۱۱، شماره ۴۱.
۱۷. زیاری، کرامت اله (۱۳۹۴) برنامه ریزی شهرهای جدید (با تجدید نظر و اضافات) تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت).
۱۸. سبجانی، حسن؛ درویشی، باقر (۱۳۸۴) بررسی مزیت های نسبی و تحلیل ساختاری اشتغال در استان ایلام. مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۷۰، ص ۸۸-۱۱۵.
۱۹. شایان آرانی، شاهین (۱۳۸۰) نوآوری در ابزارهای مالی در بانکداری اسلامی. مجموعه مقالات یازدهمین همایش بانکداری اسلامی، تهران، ص ۲۲۵-۲۲۷.
۲۰. صنعتگر، وحیده (۱۳۹۴) تخصیص بهینه منابع مالی بانک تجارت با تاکید بر اعطای تسهیلات به کمک برنامه ریزی خطی (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه ارومیه، دانشکده اقتصاد و حسابداری.
۲۱. حسین، صفا (۱۳۹۶) کاربرد عملکرد بازاریابی در شناخت مزیت رقابتی بانک مسکن استان سمنان در بین بانک های منتخب (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، دانشکده علوم انسانی.
۲۲. صباغ کرمانی، مجید (۱۳۸۷) اقتصاد منطقه ای (تئوری و مدل ها) تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها (سمت).
۲۳. علی، طاهریان (۱۳۹۵) بررسی مزیت ساختاری سرمایه گذاری در بخش صنعت استان سمنان با استفاده از مدل تغییر مکان سهم و رهیافت ضریب مکانی (پایان نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، دانشکده علوم انسانی.
۲۴. عظیمی، سیدرضا (۱۳۹۴) سیاست های مالی و اقتصادی مهار تورم در ایران در سال های

- ۱۳۸۹-۱۳۹۳). سیاست‌های مالی و اقتصادی ایران، شماره ۲۳، ص ۲۵-۷۵.
۲۵. عابدین‌خواه، مجید (۱۳۸۸) تحلیل ساختاری و بررسی رشد رشته فعالیت‌های بانک ملت با استفاده از مدل برنامه‌ریزی تغییر مکان سهم (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه شیراز، دانشکده علوم انسانی.
۲۶. عسگرزاده، غلامرضا (۱۳۸۵) مدل‌سازی ریاضی تعیین تکلیف بهینه پرتفوی تسهیلات اعطایی در مؤسسات مالی و اعتباری (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه امام صادق (ع).
۲۷. عباسعلی، غایبی (۱۳۹۵) بررسی و شناخت مزیت نسبی شعب بانک آینده در صنعت بانکی از نظر جذب انواع سپرده (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، دانشکده علوم انسانی.
۲۸. فراتی، مهتاب (۱۳۸۳) بررسی عوامل مؤثر بر جذب سپرده بانکی (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه علامه طباطبائی.
۲۹. فریده، رونق (۱۳۸۶) بررسی تاثیر نرخ بهره دستوری بر جذب سپرده‌های مدت‌دار سیستم بانکی پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات.
۳۰. کله‌ری، سعید (۱۳۹۱) بررسی موانع رشد بانکداری اسلامی در ایران (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده مدیریت و حسابداری.
۳۱. کریم زاده، فاطمه (۱۳۸۶) بررسی عوامل مؤثر بر حجم سپرده‌ها در بانک‌های دولتی ایران. (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشکده اقتصاد علامه طباطبائی.
۳۲. لطفی، آرش (۱۳۸۴) پیش‌بینی روند سپرده‌ها (قرض‌الحسنه و سرمایه‌گذاری) و شناخت عوامل مؤثر بر تخمین مدل مربوطه در بانک رفاه (پایان‌نامه کارشناسی ارشد)، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات.
۳۳. معصومی اشکوری، سیدحسن (۱۳۸۵) اصول و مبانی برنامه‌ریزی منطقه‌ای انتشارات پیام، چاپ سوم، ص ۱۰-۲۸.
۳۴. محرابی، لیلا (۱۳۸۹) مدیریت ریسک در نظام بانکداری بدون ربا (با تاکید بر ریسک اعتباری). تازه‌های اقتصاد، پژوهشکده پولی و بانکی، سال هشتم، شماره ۱۳۰، ص ۷۰-۷۷.
۳۵. میشکین، فردریک. اس (۲۰۱۰) اقتصاد پول، بانکداری و بازارهای مالی ترجمه و تالیف از حسین قضاوی، موسسه عالی آموزش بانکداری ایران، بانک مرکزی ج.ا. ایران. تهران (۱۳۸۸)
۳۶. وردی‌نژاد، فریدون. و بهرامی رشتیانی، شهلا (۱۳۹۴) مدیریت بحران و رسانه. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) چاپ دوم.
۳۷. هژبرکیانی، کامبیز (۱۳۷۶) بررسی ثبات تابع تقاضای پول و جنبه‌های پویای آن در ایران،

تهران موسسه تحقیقات پولی و بانکی

38. Aliyari M. (2005), "Factors affecting the volume of private deposits at the Bank of Keshavarzi", Isfahan, Isfahan University, M.S. Thesis (in Persian).
39. Aghevali, B Khan, B and Others. (1979). " Monetary Policy in Selected Asian Countries", IMF Staff Paper. No.78.
40. Behmand, M. and Bahmani M. (1998), "Domestic Banking 1, Iran Banking Institute", Tehran, Central bank of the Islamic republic of Iran (in Persian).
41. Badi H. Baltagi (2009). "A Companion to Econometric Analysis of Panel Data". John Wiley & Sons Ltd Publication
42. Dorosti, M.B. (1998). "Factors affecting the absorption of bank deposits", Isfahan, Isfahan University, M.S. Thesis (in Persian).
43. Friedman, M. (1956), "The Demand for Money: Some Theoretical and
44. Henry. Herzog, jr, Richard j. Often, Shift Share Analys Revisted : The Allocation Effect And The stability Strucher, Jornal Regional Sience. 200۷
45. Ghobadi M.A. (2005). "Influence of inflation expectations on consumers Term investment deposits in Iranian Banks", Isfahan, Isfahan University, M.S. Thesis (in Persian).
46. Knudsen, C. (2002), Shift-Share Analysis: Further Examination of Models for The Description of Economic Change, Department of Geography, Bloomington, Usa.
47. Knudsen, Daniel C (2000). Shift-share analysis: further examination of models for the description of economic change. Socio-Economic Planning Sciences, Vol. 34, PP. 177-
48. Klosterman, R. E. (2001), Community and Analysis Planning Techniques, Rowmand and Littlefield Publishers, Maryland. Ch 12, USA.